

Svampbekämpning i timotej

I Norge görs många intressanta fröförsök, inte minst i timotej. En ökande förekomst av svampsjukdomar i timotejfrövallarna har noterats de senaste åren. Man startade därför 2007 en försöksserie med behandling i begynnande sträckning med svampmedel (Stereo respektive Acanto Prima) tankblandat med CCC respektive Moddus. Vanligaste svampsjukdomen anser man vara timotejbrunfläcksjuka (*Drechslera phlei*). Att det finns brunfläcksjuka i utsädet är inte ovanligt, men trots detta blir angreppen oftast störst i andraårsvallen. Förklaringen till detta beror troligen på att allt fler timotejfröodlare väljer att inte bärga halmen utan hackar den och lämnar den kvar på fältet. Härigenom sker en uppförökning av svampen i vallen.

Resultaten från första årets försök visar att blandningen CCC och Stereo gav mycket stora skördeökningar medan blandning med Moddus

inte gav något merskörd. Förklaringen till den stora skördeökningen med blandningen Stereo + CCC förklarar man med att propikonazol-komponenten i Stereo förstärker verkan av CCC förutom eventuell effekt på svampen.

Kanadensiska arealförändringar påverkar priset?

Stigande priser på spannmål gör att en avreglerad kanadensisk spannmålsmarknad reagerar kraftigt inför 2008. Kanadensiska bönders spannmålsareal förväntas öka med 1,7 % eller med 355.000 ha till följd av minskad areal i träda. Vetarealen ökar med hela 16% eller 1,44 milj hektar till 10,4 milj hektar. Odlingen av havre väntas falla med 381000 ha. När det gäller oljevaxter ökar odlingen av vårrops marginellt. Däremot stiger arealen oljelin med 12,6 % till knappt 610000 ha. Kanadensiska linodlare tycks få del av ett

snabbt stigande världsmarknadspris, en prisstegring som tyvärr inte får genomslag i de svenska linodlarleden.

Tolerans mot bomullsmögel på G

Det största framsteget på sortsidan i Kanada sedan införandet av herbicid-tolerant raps. Det menar Canola Digest blir ett faktum 2009 då en vår-rapssort med tolerans mot bomullsmögel kommer bli tillgänglig för kanadensiska oljeväxtodlare. Förädlaren Pioneer Hi-Bred beskriver sortens resistens som medelgod. Det innebär att vid lågt sjukdomstryck bidrar resistensen till högre skörd. Vid högre tryck kan man sänka bekämpningsmedelsdosen. Och vid mycket högt tryck bidrar det genetiska motståndet till att förbättra den kemiska bekämpningen. I försök har genen medfört en 50 procentig minskning av angripna plantor.

Största nackdelen är att

man på köpet får en ökning av de mättade fettsyrorerna med 0,28 % varför de nya sorterna rekommenderas på trädesmark.

Men mycket mer är på gång. Störst framsteg förväntas de s.k. "Roundup Ready 2 plus Yield"-sorterna ge. Nya gener kombinerar ökad avkastning med kraftigt förbättrad tålighet mot Roundup vilket möjliggör betydligt tuffare bekämpning mot perenna ogräs i rapsodlingen. Man har även gener på gång vilka ger ökad stresstålighet mot torka, näringsbrister mm. Även gener som gör att plantan inte brådmognar vid stress är under utveckling, men ligger ganska lång in i framtiden.

Rättelse

I förra numret av Svensk Frötidning föll Jordbruksverket bort som finansier till projekt Vallfrö 10 000 i faktarutan på sidan 7. Jordbruksverket är finansier och bidrar till utvecklingen av svensk vallfröodling. Mer info på www.svenskraps.se

Kransmögel också i Tyskland

Vi har länge känt att kransmögel (*Verticillium longisporum*), som är vår kanske svåraste svamp i oljevaxter är ett problem bara i Sverige. Men nu är det uppenbart att man fått upp ögonen för denna sjukdom också i Tyskland. I en utmärkt artikel i tyska tidningen Raps nr 2/2008 skrivs om kransmögel och diskuteras även sortskillnader i känslighet. Artikelförfattarna gör några kloka om än kanske kända konstateranden:

- Den "tyska" växtföljden med raps vart tredje år har i försök efter ca 30 år gett närmare 100-procentiga angrepp av kransmögel.
- Har man väl fått in svampen hjälper det inte att återgå till normala avstånd mellan rapsrödorna.
- På enstaka plantor får man vid starka angrepp skördebortfall på 20 till 80 procent. Men i ett bestånd har rapsen även i detta fall en så god kompensationsförmåga att det är först när mer än 60 procent av plantorna uppvisar angrepp som man har en påtaglig skördesänkning.
- Det är inte möjligt att bekämpa kransmögel kemiskt. Alltså anser inte heller tyska forskare att t.ex. de i Tyskland godkända svampmedlen Folicur och Juventus har någon effekt.

Under 2005 och 2006 har man genomfört studier av sortskillnader i mottaglighet för kransmögel.

Dels har man medvetet infekterat jorden där man sedan odlat. Dels har man genomfört försök i norra Tyskland på mark där mycket raps har odlats. 25 sorter är prövade där några känns igen även av oss i Sverige. Bra motståndskraft visar sig sorter som Aviso, Oase, Lioness och Kvintett ha. Artikelförfattarna observerar att flera av de sorter som härstammar från SW Seed har bra motståndskraft mot kransmögel och konstaterar att det är logiskt eftersom kransmögel sedan 1960-talet varit känt i Sverige och därmed också ett prioriterat förädlingsmål för ett svenskt förädlingsföretag.

Foto: Jens Blomquist